Gemeente Haarlem

Raadsinformatiebrief

Onderwerp Stand van zaken gesprekken met Prorail over toepassing Zonne-energie op station Haarlem		
Nummer	2021/19061	Datum college 12 januari 2021
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.	
Programma/beleidsveld	4.1. Duurzame stedelijke ontwikkeling	
Afdeling	ECDW	
Auteur	P.J.J. Tromp	
Telefoonnummer	023-5113515	
Email	ptromp@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Beheer	
Bijlagen	Brief Prorail Inzake zonnepanelen op de perronoverkappingen op station Haarlem.	

Het College informeert de commissie Beheer over de stand van zaken van de gesprekken met Prorail over het realiseren van een zonne-energie installatie op het dak van station Haarlem. Aanleiding is de brief, die Prorail hierover naar het College heeft gestuurd.

In de brief geeft Prorail aan dat zij niet op korte termijn (2021) zonnepanelen zal plaatsen op het dak van station Haarlem, ook niet in de vorm van een pilot met lichtgewicht, flexibele platen of folies zoals door ons – samen met een marktpartij - is voorgesteld.

Voor de gebogen en monumentale kappen, zoals in Haarlem het geval is, heeft Prorail gekozen voor het doorlopen van een innovatietraject met TNO. Op basis van resultaten van het TNO onderzoek zal Prorail besluiten of een aanbesteding voor plaatsing van zonne-energie installaties op gebogen daken en daken met een beperkt draagvermogen gaat plaats vinden. Bij een positieve uitkomst van het TNO onderzoek is de verwachting dat de aanbesteding in het jaar 2022 kan plaats vinden.

Het college zal het TNO onderzoek nauwlettend volgen en haar medewerking aanbieden aan het onderzoek. De marktpartij, die heeft aangeven dat zij het dak van station Haarlem kan voorzien van flexibele zonnepanelen zonder dat dit ten koste gaat van met monumentale karakter van het dak, zullen wij in contact brengen met de mensen van TNO opdat hun expertise gebruikt wordt. Daarnaast zullen wij erop toezien dat de resultaten van het onderzoek afgestemd worden met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) opdat ook toepassing op het zichtbare gedeelte van monumentale daken, zoals in Haarlem, beoordeeld is.

In de eigen organisatie zullen we de ontwikkelingen en resultaten van het TNO onderzoek afstemmen met de afdelingen Erfgoed en Vergunningen zodat een vergunningaanvraag na aanbesteding van het dak van station Haarlem zo snel mogelijk verleend wordt. Ons streven is dat er in 2022 (uiterlijk 2023) een grootschalige zonne-energie installatie werkzaam is op het dak van station Haarlem.

Wij gaan ervanuit dat hiermee beide moties zijn afgedaan en zullen de raad uiteraard informeren indien er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

Raadsinformatiebrief inzake zonnepanelen op de perronoverkappingen op station Haarlem.

Datum	8 januari 2021	Eigenaar	L. Heringa-Taglioni
		E-mail	luna.taglioni@prorail.nl
Ons kenmerk	T20160100-280562638-691	Telefoon	06-31643124
Onderwerp	Reactie ProRail op verzoek van gemeente Haarlem m.b.t. het realiseren van zonnepanelen op de perronoverkappingen op station Haarlem.		

Relatiemanagement
Randstad Noord

Bezoekadres
De Ruyterkade 4
1013 AA Amsterdam

Postadres
Postbus 2038
3500 GA Utrecht

www.prorail.nl

Geachte heer Berkhout,

Hierbij ontvangt u onze reactie op het door u gedane Bestuurlijk verzoek om te onderzoeken of zonnepanelen/opwekken van zonne-energie mogelijk is op de perronoverkappingen op station Haarlem.

ProRail heeft alle opties bekeken en vanuit verschillende perspectieven is onderzocht welke mogelijkheden er zijn. Dit omdat ProRail - net als de gemeente Haarlem - een stevige ambitie en opgave heeft als het gaat om het verduurzamen van ons vastgoed en het vergroenen van onze energie opwekking. Om meer stations van zonnepanelen te voorzien, heeft ProRail het programma Zonnepanelen op Transferdaken opgezet, dat sinds een jaar financieel ondersteund wordt door het ministerie van IenW (meer informatie hierover is te vinden op: https://www.prorail.nl/nieuws/hoe-grootdakbezitter-prorail-stations-energieneutraal-maakt). Dit programma heeft ook de mogelijkheden op station Haarlem onderzocht. Conclusie hiervan is, helaas, dat het aanbrengen van zonnepanelen op de perronoverkappingen op station Haarlem op korte termijn geen haalbare optie is, ook niet in de vorm van een pilot.

ProRail wil allereerst benadrukken dat we voor de opwekking van zonne-energie potentie zien in ‘uitdagende daken’, zoals gebogen en monumentale kappen, zoals in Haarlem het geval is. Daarom hebben we besloten deel te nemen aan het TNO Innovatieproject om te komen tot kwalitatief betere oplossingen voor die daken, zodat we landelijk kunnen opschalen en uitrollen. Dat doen we ook omdat we zien dat de markt voor lichtgewicht zonnepanelen complex en nog niet volwassen is. De ontwikkeling van lichtgewicht en flexibele zonnepanelen (folies, platen etc.) is volgens ons en onze kennispartner TNO (veel) minder ver dan van standaard zonnepanelen. Ook andere rijksoverheden zoals RWS en RVB bevestigen dat zij zich eerst richten op de standaard technologie. Uit de ProRail marktconsultatie in 2018 bleek al dat er weinig interesse was bij de grote leveranciers voor het realiseren van dit soort oplossingen op onze uitdagende daken. Inmiddels zijn er wel aanbieders aan het ontwikkelen om uitdagende daken te kunnen bedienen, maar het is nog steeds een bijzondere niche.

ProRail heeft een grote ambitie en we willen niet alleen één dak aanpakken, maar uiteindelijk op veel van onze daken zonnepanelen leggen die er langere tijd kunnen blijven liggen. Daarbij willen we niet alleen inzetten op platte daken, maar ook een oplossing vinden voor de gekromde en uitdagende daken. Juist omdat het vraagstuk complex is en er nog geen eenduidige oplossing uit de markt te halen valt, is voor ons eerst nader onderzoek nodig. Met de deelname van ProRail aan het TNO innovatieproject krijgen we veel kennis en kunnen we zorgvuldig de mogelijkheden voor zonne-energie op uitdagende daken onderzoeken. Dit is een gedegen innovatietraject om oplossingen te ontwikkelen of kwalitatief te verbeteren, met oog voor verschillende technologieën en zaken zoals gewicht, thermisch gedrag, circulariteit, brandveiligheid, demontage etc.

De opgedane kennis wordt vertaald in een programma van eisen en geschikte oplossingen worden getest op locaties. Het kost tijd om te komen tot een kwalitatief goede en opschaalbare oplossing.

Op basis van de gemeten en geëvalueerde oplossingen uit het TNO project kan ProRail locaties gaan uitvragen. Ons streven is om in tranche 4 van het Programma Zonnepanelen bij Stations, nu voorzien in 2022/2023, te richten op locaties met gekromde daken en daken met een beperkt draagvermogen. Naast Haarlem valt te denken aan bijv. station Amsterdam Centraal, Leeuwarden, Den Haag HS en Den Bosch. Welke locaties het meest geschikt zijn om te starten, komt voort uit de evaluatie van het TNO onderzoek. Wij zullen daarin zeker mee laten wegen dat de gemeente Haarlem tijd, middelen en ambitie heeft uitgesproken om hieraan mee te werken. Door het bundelen van meerdere uitdagende locaties en gebruik te maken van samen met de markt opgestelde eisen, hopen we deze locaties succesvol te kunnen aanbesteden en daarmee de hoeveelheid opgewekte energie op stations aanzienlijk te vergroten.

Daaruit volgt dat het niet logisch en verantwoord is om nu te starten met een (separate) pilot voor station Haarlem, met 1 marktpartij. Dit zou dan immers overlappen met een mogelijke pilot in het kader van het TNO project en dus dubbel werk opleveren en daarnaast slechts informatie opleveren van 1 marktpartij. Daar komt bij dat ProRail bij een pilot met een door de gemeente aangedragen marktpartij binnen de aanbestedingsregels slechts een deel van het dak kan voorzien. Het resterende deel moeten we dan later alsnog aanbesteden. Daarmee creëren we twee projecten op 1 locatie met een extra uitdaging om de systemen goed op elkaar aan te laten sluiten, wat leidt tot inefficiëntie en extra kosten. Denk daarbij aan het uitbreiden van de elektrische aansluiting, het aanleggen van extra kabels en de inzet van schaarse capaciteit.

Voor ProRail is het belangrijk dat we niet ‘zomaar iets testen’ op zo’n iconische en monumentale kap als die van Haarlem. Daarvoor is die kap ons te dierbaar en historisch te waardevol. ProRail heeft de ambitie om veel zonnepanelen in de regio te realiseren die lange tijd kunnen blijven liggen. ProRail heeft in het verleden pilots gedaan op andere locaties. Dat heeft ons een installatie opgeleverd met folies die loslaten en nog maar deels functioneren, en een installatie met folies die wel functioneert, maar moeilijk verder uit te breiden is omdat de leverancier failliet is. De toepassing én inpassing van zonne-energie op dit monument en station dat als erfgoed is opgenomen in De Collectie, vraagt extra aandacht. We willen zorgvuldig rekening houden met de impact van zonne-energie op de architectuur en voorkomen dat we blijvende schade aan het monument aan zouden richten wanneer het systeem later verwijderd wordt.

In dat kader zijn we wel benieuwd naar de zienswijze of oplossingsrichtingen van de marktpartij die door de gemeente Haarlem eerder is aangedragen. Ons aanbod is om die partij in contact te brengen met TNO, zodat het gesprek kan worden gevoerd over de verschillende uitdagingen die wij voor de perronoverkapping zien. Daarnaast staat het de gemeente Haarlem en deze partij natuurlijk vrij om op een ander dak een pilot te realiseren met zonnepanelen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Harro Homan
Regiodirecteur Randstad Noord